

DUYGUSAL SORUNLU OKULÖNCESİ ve İLKOKUL ÇOCUKLARIYLA İLGİLENEN YETİŞKİN GÖÇMENLER

Yazar :Charlotte Meletli, Mobilizing Expertise AB , İsveç

1. İSVEÇ'TE EĞİTİM

1.1. Giriş: İsveç Okul Eğitimine Genel Bakış

İsveç'teki okul sistemi çocuğun gelişimine ve sağlık durumuna dayanmaktadır. İlk olarak, zorunlu eğitim 7 yaşında başlamakta ve 9 yıl sürmektedir.

Sistem; cinsiyet, etnik köken, yerleşim yeri ve sosyal veya ekonomik statüsüne bakılmaksızın herkesin eğitime ulaşım hakkının eşit olduğu gerçeğine dayanmaktadır.

Çocuklar İsveç sisteminin merkezindedir. Öğretmenler artık memur değillerdir. Onlara; yeterlilik, üretkenlik ve iş kalitesini artırmak amacıyla performans üzerinden ödeme yapılmaktadır.

Belediyeler ve belediyelere bağlı kuruluşlar eğitim sisteminin yürütülmesini ve finansmanını sağlamaktadır. Tek kısıtlama ulusal programın geniş sınırlarına saygı duyulmasıdır.

Okullar, herkese daha iyi eğitim sunabilmek amacıyla, çalışma yöntemlerini öğrencilerinin ihtiyaçlarına göre uyarlamakta özgürdürler.

Dolayısıyla, eğitim, kitaplar, okul taşımacılığı ve kantin, İsveç'te yaşayan tüm öğrencilere ücretsizdir.

Özel kurumlar da İsveç eğitim prensibine saygı göstermek amacıyla ücretsizdir. Okul sistemi, hem finansal konularda hem de araç gereç konularında belediye düzeyindeki mikro yönetimi ile ve öğretmenlerin memurluk statülerinin kaldırılması açısından benzersizdir. Bu durum, programların ve eğitim- öğretim yöntemlerinin okul sisteminin merkezinde bulunan öğrencilere göre sağlam bir şekilde uyarlanabilmesine olanak tanımaktadır.

Öğretmen, zorlayıcı otorite olarak değil rehber olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler, öğretmenlerine isimleriyle hitap etmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler aynı seviyededir.

Sistemin amacı öğrencileri gelecekleri konusunda güçlendirmek, sosyal çevrenin sonuçlar üzerindeki etkilerini azaltmak, üniversite derecelerini anlamlı hale getirmek ve öğrencilerin kişiliklerine uyacak en iyi yolu seçmek için onlara rehberlik etmektir.

Okulda öğrenciler kendi ayakları üzerinde durabilmekte, bağımsızlıklarını geliştirmekte ve bir sorumluluk duygusu kazanmaktadır. Rekabet bulunmamaktadır.

Farklı ihtiyaçları olan çocuklar için (mental veya bilişsel engelli) özel eğitim kurumları bulunmaktadır.

1.2. Gönüllü okullaşma (yuva, anaokulu ve hazırlık sınıfları)

İsveç'te, ebeveynler her bir çocuk için, çocuk 8 yaşına gelmeden önce kullanılmak üzere 480 günlük ücretli izin almaktadırlar. Bu günler ebeveynlerin istedikleri şekilde kendi aralarında bölünebilmektedir. Ancak bu hakkı başka ebeveynlere devredemezler. Her bir ebeveynin kullanacağı ya da kaybedeceği 90 günü bulunmaktadır.

Çoğu annenin bebekle evde kalmak üzere ilk yıl izin kullandığı görülmektedir. Daha sonra baba, bebeğin yuvaya, gündüz bakımevine veya anaokuluna başlamasından önce bebeğe evde bakmak için 6 ay izin kullanmaktadır.

Okulöncesi öğretim, zorunlu temel öğretim müfredatıyla yönetilmektedir. Okulöncesinde, okul sonrası merkezlerde ve zorunlu temel eğitimde kullanılan metodlar, çocuğun gelişimini ve öğrenme isteğini teşvik etmek üzere tasarlanmıştır. Anasınıfı, çocuklar için, zorunlu eğitimin ilk yılından önce bir hazırlık yılı olarak değerlendirilebilir.

Çocuklar erken yaştan itibaren duygusal eğitim almaktadırlar. 1 yaştan itibaren mümkün olan okul öncesi eğitim, duygusal eğitim programı temin etmektedir. 1- 5 yaş aralığındaki çocukların %80'i okulöncesi eğitimi almaktadır. Bu durum, çocukların büyük bir çoğunluğuna ulaşılmasına olanak tanımaktadır. Çocuklar yaygın öğretim metodlarıyla hoşgörüyü, özgüveni, empatiyi, bağımsızlığı, insanlara saygı duymayı ve hata yapma korkusu olmadan konuşma veya sunum yapma becerilerini öğrenmektedir.

Okulöncesi eğitim, hedef koyma ve ilerlemeyi ölçmeden çok oynamayı vurgulamaktadır. Her çocuk farklıdır ve farklı şekillerde öğrenecektir. Öğretmen, tarzını çocuğun ihtiyaçlarına uyarlamaktadır. Bu aktiviteler çoğunlukla açık havada gerçekleşmektedir.

İsveç'teki anaokullarında bir özel eğitim öğretmeni bulunabilmektedir. Belediye okullarında aynı anda birkaç okulda çalışan bir özel eğitim öğretmenin bulunması zorunludur. Özel okullarda ise bu okulun bütçesine bağlıdır.

Özel eğitim öğretmenleri, duygusal problemi olan çocuklarla zorluk yaşayan öğretmenler için kıymetli bir destek sağlamaktadır. Okulöncesi eğitimde, bir çocuğun duygusal problemleri varsa, sosyal hizmetler gerekeni yapmakla sorumludur.

1.3. İlköğretim

İlköğretim; ilkokul, orta okul ve lise olmak üzere üç basamaktan oluşmaktadır. İsveç'te 7-16 yaş arasındaki tüm çocuklar ve gençler okula gitmek zorundadır. Akademik yıl, sonbahar ve ilkbahar dönemleri olmak üzere ikiye bölünmüştür.

Zorunlu temel eğitimin ilk dokuz yılında, tüm öğrencilere, her bir ders için belirli bir saat belirlenmektedir. Bütün öğrenciler, İsveççe, İngilizce, matematik, coğrafya, tarih, dini bilgiler, vatandaşlık bilgisi, biyoloji, fizik, kimya, teknoloji, sanat, ev ekonomisi, spor ve sağlık, müzik, tekstil, ahşap ve metal yapım ve fazladan bir yabancı dil dersi almaktadır. Özel bir "öğrenci seçimi" dersi de öğrencilerin uzmanlaşmak istedikleri dersi seçmelerine olanak tanımaktadır. "Öğrenci seçimi" dersleri, müfredatta yaklaşık olarak İngilizce veya spor ve sağlık derslerinin saatleriyle eşit olacak şekilde ayarlanmaktadır.

Okul, sabah 8'de başlamakta ve 14-15 civarında bitmektedir. Öğrencilere çok fazla ödev verilmemektedir. Öğrenciler genellikle okul sonrasında sportif veya kültürel aktivitelerde bulunmaktadır.

2. DUYGUSAL SORUNLU ÇOCUKLARLA İLGİLENEN GÖÇMEN ÖĞRETMENLERİN YERİ

2.1. Duygusal sorunlu çocuklarla ilgilenen göçmen bir öğretmen olmanın avantajları

İsveç'te 2015'ten beri göçmen öğrenciler yaşamaktadır. İsveç eğitim sistemi, göçmen öğrencilerin kendi öğrencileriyle aynı eğitimi almasını sağlamak amacıyla bir altyapı hazırlamıştır.

İsveç eğitim sistemi, çocukları ve ailelerini desteklemeye olanak tanımaktadır. Çevre ne kadar iyi olursa çocuğun gelişimi de o kadar iyi olmaktadır.

Göçmen bir öğretmenle yerel bir öğretmen arasında fark olduğu düşünülemez. Her ikisi de duygusal sorunlu çocukları desteklemek için yaygın eğitimden yararlanmaktadır.

Bu göçmen bir okulöncesi öğretmenin ifadesidir:

“İsveç’e 6 yıl önce geldim ve bir okulda öğretmen yardımcısı olarak çalışmaya başladım. Çocukların duygusal eğitimini deslemek amacıyla yaygın eğitimle çalışıyoruz. Ama amaç her zaman direkt duygusal eğitim olmasa da bu dolaylı olarak gerçekleşiyor. Bir göçmen olarak ben, İsveç eğitim sistemiyle sınırlandırılmış olduğumuz için İsveçli öğretmenlerden farklı bir şey kullandığımı söyleyemem”.

Ancak bazı durumlarda, göçmen bir öğretmen, göçmen bir öğrenciyi destekleyebilmektedir. Bu, İsveç’te bir anaokulunda yaşanmış somut bir örnektir.

Öğretmenler bir çocuğun sesini hiç duymadıkları için üzülüyorlardı. Birgün, son birkaç gündür hasta olan öğretmenin yerine bir öğretmen geldi. Bu öğretmen çocukla aynı dili konuşuyordu. Bu süreçte kız kendini bol bol ifade etti. Öğretmenler çocuğun konuşabildiğini ancak kendileriyle aynı dili konuşamadığını anladılar.

Göçmen öğretmenlerin özellikle göçmen öğrencilerle çalışması gerekmektedir. Duygusal sorunlu çocuklar kendileriyle aynı dili konuşan ve aynı kültüre sahip bir öğretmenle daha rahat hissedebilmektedir. Bazı öğrencilerin kaynaşmalarına yardımcı olmak gereklidir.

2.2. Duygusal sorunlu çocuklarla ilgilenen göçmen bir öğretmenin dezavantajları

Göçmen bir öğretmen olmanın zorlukları da bulunmaktadır. Çok kültürlü bir takımla çalışmak zenginleştirici olduğu gibi çok karmaşık da olabilir. Örneğin, çok kültürlü bir öğretmenler takımında, öğretmenlerin kültürleri farklıdır ve çocuklara bakış açıları da farklı olabilir. İsveç’te çocuk sistemin merkezinde bulunmaktadır. Her ülkede durum bu şekilde değildir ve bazen farklı bir bakış açısını anlamak ve birlikte çalışmak kolay olmayabilir.

Ancak, çocuğun diğer öğretmen ve öğrencilerle iletişim kurabilmesi önemlidir çünkü yalnızca kendi dilinde iletişim kurmak çocuğu diğer çocuklardan uzaklaştırabilir.

2.3. Duygusal sorunlu çocukları desteklemek için hangi yöntemler kullanılabilir

2.3.1. Duygusal sorunlu çocuklar için okul süreci

Anaokulunda, öğretmenler, duygusal sorunlu çocuğu gözlemlemek için okulda varsa bir özel eğitim öğretmenininden yardım almaktadır. Yoksa sosyal yardımlardan destek almaktadırlar. Sosyal hizmetler, çocuk için en iyi çözümü bulabilmek amacıyla çocuklara ve ailelere yardım etmektedir.

Böyle durumlarda çocuk genellikle, İsveç'te çocuklar (0-6 yaş) için bir tıp merkezi olan BVC (Barnavårdscentral) tarafından takip edilmektedir.

Gerekli görülürse, BVC çocuğa, konuşma terapistine karşılık gelen bir "logoped"e gitmesini tavsiye edecektir. Yalnızca BVC bir konuşma terapistine gidilmesini önerebilir. Pek çok aile çocuğunu konuşma terapistine götürecektir, bu yüzden süreç zaman alabilir.

Anaokulunda öğretmenler, duygusal sorunlu çocukları gözlemlemek için TRAS adı verilen dil, duygular, vs hakkında bir diyagram doldurabilmektedir.

2.3.2. Duygusal sorunlu çocuklarla uygulanabilecek oyunların sunumu

Görüşülen öğretmenlerin ifadelerine göre, tüm anaokulu ve okullarda genel olarak uygulanabilecek bir yöntem veya oyun bulunmamaktadır. Müfredat, anaokulu ve okullar için temel oluşturmaktadır ancak amaçlara nasıl ulaşılabileceğini belirlemek okulların kararına bırakılmıştır. Genelde temel, pedagojiye, çocukların katılımına, olumlu pekiştirmeye, vs dayanmaktadır.

Öğretmenin ya da asistanın, öğrenmeyi daha ilginç hale getirmek için duygusal sorunlu çocuğu gözlemlemesi ve yaratıcı olması gerekmektedir. Çocuğun tahminde bulunduğu, yazdığı, çizdiği, boyadığı, düşündüğü veya keşfettiği çeşitli oyunlar faydalı olmaktadır.

Öğretmenler duygusal sorunlu çocukları desteklemek için bazı oyunlar seçebilmektedir. Bu bağlantı, [21 Simple Ways to Integrate Social-Emotional Learning Throughout the Day](#) , öğretmenlere çocukların kaynaştırılmasında yardımcı olacak bazı basit fikirler sunmaktadır.

Bir çocuk anaokuluna veya okula ilk başladığında, çocuğu yeni çevresinde rahatlatmak için adım adım gerçekleştirilen bir uyum süreci bulunmaktadır. Başlangıçta ebeveynler birkaç saat veya yarım gün süresince okulda çocuklarıyla kalmaktadır. Ebeveynlerin okulda kalma süresi, çocuğun kendini ebeveynleri yanında olmadan güvende hissedip hissetmemesine veya kendini nasıl hissettiğine bağlıdır.

2.3.3. Duygusal sorun davranışları olan çocuklarda olumlu değişiklikler sağlama teknik ve stratejileri

Bu çocuğa bağlıdır. Öğretmen veya asistan çocuğun görevlerini tamamlamak için gereken doğru motivasyonu bulabilir.

- Bu, ilkokuldaki bir otistik öğrenciyle ilgilenen bir asistandan örnektir:

Çocuk dijital oyunlar oynamayı seviyordu. Asistan, çocuğun iyi çabalarına ödül olarak iPad'i kullanma motivasyonunu buldu. Başka bir strateji de bazen çocuğun sevdiği arkadaşlarıyla küçük bir grup oluşturarak çalışmaktı. Bu, çocuğun davranışlarındaki olumlu değişime yönelik bir adımdı.

- Bir anaokulu öğrencisiyle ilgili başka bir örnek

Bir kız çocuğu okulda konuşmayı reddediyordu. Yalnızca evde konuşuyordu. Öğretmen ve takım onu TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) ile konuşmaya yönlendirmeyi önerdi. Bu, işaret diliyle sağlanan alternatif bir iletişim tekniğidir. Daha sonra çizerek iletişim kurmasını önerdiler. Böylece çocuk onlarla sözsüz olarak iletişim kurmaya başladı.

- Başka bir okulda, öğretmenler bir "SOS kutusu" yaptı.

Bu, çocukların rahatlamak için stres giderici top, kolyeler, masaj topu gib nesnelere bulabilecekleri plastik bir kutudur. Çocukların dikkatleri dağıldığında, endişeli göründüklerinde veya hareket etmeyi durduramadıklarında öğretmen rahatlamaları için bu kutudan bir nesne almalarını önermektedir.

- Anaokullarında çocuklar istedikleri kadar hareket etmekte özgürdürler.

Masanın etrafına oturma veya ayakta kalma seçenekleri bulunmaktadır. Halıya da oturabilirler. Bazı okullarda pedal çevirme sistemine sahip oturaklar bulunmaktadır. Bu oturaklar, çocuk enerjisiyle dolduğunda veya yeteri kadar aktif olmadığında çocuğu canlandırmak için yararlı olmaktadır.

- Drama dansları ve forum tiyatroları da çok etkili olmaktadır.

Genel olarak, öğretmenler çocuğun davranışlarını gözlemlemek zorundadır, daha sonra çocukla iletişim kurmalı ve farklı teknikler keşfetmelidir.

2.3.4. Aktif dinleme eğitim teknikleri

Aktif dinlemeyle ilgili özel bir kural bulunmamaktadır. Her şey çocuğa bağlıdır.

- Okulöncesi öğrenciler için; öğretmen bir etkinlik yapıyor ve çocuk dinlemiyorsa, İlk önce, öğretmen çocuğu daha çok konsantre olması için kucağına oturtabilir. İşe yaramazsa, öğretmen çocuğa ne istediğini sorar. Çocuk etkinlikle ilgilenmiyorsa birlikte başka bir etkinlik bulurlar.

- Öğretmenler, çocuğun konsantrasyonunu sağlamak için rahatlatıcı müziklerden yararlanabilir.

Çocukların dikkati dağıldığında rahatlatıcı bir müzik onların yaptıklarına odaklanmalarına yardımcı olabilir.

- Çocukların dikkati dağılmaya başladığında öğretmenler etkinliğe ara vermeyi ve bir atıştırma yemeği önerebilirler.
- Çocuğun sınıfta sesizce oturması ve öğretmeni dinlemesi gerektiğinde dakikaları saymak için dijital bir saat veya kum saati kullanılabilir.

2.3.5. Duygusal sorunlu çocukların aileleri için ebeveyn programları

Duygusal sorunlu çocukların aileleri için farklı programlar mevcuttur. Topluluklar planlı toplantılar sunabilmektedir. Lund'da, örneğin, belediye ihtiyaç duyan ailelere ücretsiz olarak şunları sunmuştur:

Cope : Çocuklarıyla daha iyi bir etkileşim yakalamak isteyen ebeveynlere yönelik farklı öğrenme stratejileri sunan bir kurs programı. Biri 3-12 yaş, diğeri 13-18 yaş çocukları olan ebeveynler için olmak üzere iki grup bulunmaktadır. Film seanslarına dayanan planlı toplantılar yapılmaktadır. Bu kurstan yalnızca ebeveynler yararlanabilmektedir. Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili ödevler yapmaları gerekmektedir. Kurs 2 saatlik 10 toplantıdan oluşmaktadır.

Komet : Evdeki çekişmeleri azaltmak ve çocuklarıyla daha iyi bir ilişki kurmak isteyen ebeveynler için bir rehber. Planlı toplantılar düzenlenmektedir ve bu toplantıların arasında ebeveynlerin evde denemeleri gereken bazı alıştırmalar bulunmaktadır. 1-3 yaş aralığında çocukları olan ebeveynlere yönelik bir programdır. Haftalık 2,5 saat süren 11 toplantıdan oluşmaktadır.

TAKK : Konuşma terapisti ebeveynlere, dil problemi olan çocuklarıyla iletişim kurmalarına yardım etmek amacıyla 3 günlük bir eğitim sunmaktadır.

Çocuklar ve gençler için kriz merkezleri: Yalnızca boşanmış ebeveynlerin çocuklarına yönelik ne hissettikleriyle ilgili konuşabilecekleri ve yalnız olmadıklarını anlayabilecekleri toplantılar.

Sonuç:

İsveç eğitim sistemi çocuğun eğitimi için; ücretsiz eğitim, kantin, kitap ve ulaşım sağlamak suretiyle ideal bir çerçeve sunmaktadır. Bu sistem sayesinde, çocuklar kaliteli eğitim alma hakkına eşit derecede sahip olmakta ve böylece ilk aşama duygusal sorunlar bertaraf edilmektedir.

İsveç, 900.000'den fazla yabancı vatandaşa, karışık kültürlere, dillere ve geleneklere sahiptir. Dolayısıyla, ülkede, özellikle Stockholm, Goteborg, Malmo, Lund ve Helsingborg gibi büyük

şehirlerde, önemli sayıda uluslararası okul bulunmaktadır ve göçmen öğretmenler uluslararası okul başarısının hayati bir parçasını teşkil etmektedir.

Bu ailelerin çocuklarının çoğunun en az bir ebeveyni İsveçli değildir, evde farklı bir dil kullanmakta ve farklı bir kültür sergilemektedir. Göçmen öğretmenler burada son derece önemli bir rol oynamaktadır.

Bir göçmen öğretmen olmak; bu çocuklara okul çevresiyle kaynaşmalarında, iletişim kurmalarında ve onlara daha tanıdık ve dolayısıyla daha güvenli bir çevre sağlamada, çocuğun kendine ve çevresindekilere güven duymasında, mutlu büyümesinde ve tüm duygusal sorunların önlenmesinde büyük oranda yardımcı olabilmektedir.

DUYGUSAL SORUNLU ANAOKULU VE İLKOKUL ÇOCUKLARIYLA İLGİLENEN YETİŞKİN GÖÇMENLERİ EĞİTEN PERSONEL

Yazar :Charlotte Meletli ,Mobilizing Expertise AB , İsveç

1. GİRİŞ

Aşağıdaki paragraflar İsveç odaklıdır. Ancak, 5. Bölüm İrlanda örneği gibi ilginç bilgiler içeren Avrupa ülkelerindeki araştırmalara da yer verilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ve Google araştırmaları baz alındığında, duygusal sorunlu anaokulu ve ilkokul öğrencileriyle ilgilenen İsveçli öğretmenler ve göçmen öğretmenler arasında farklılık gösteren metod veya eğitim olmadığı gözlemlenmiştir.

Göçmen öğretmenler İsveç'te sürekli öğretmen veya okulöncesi öğretmeni olarak çalışmak isterlerse, İsveç sertifikası almak zorundadırlar. Ancak bazı istisnalar bulunmaktadır.

Göçmen öğretmenler sertifikasız olarak tek seferde en fazla bir yıl süreyle çalışabilmektedir. Şartlar; yeterli eğitime ve İsveççe'de iyi bir yeterliliğe sahip olmaktır ve yalnızca çalıştırılacak sertifikalı bir öğretmenin olmadığı hallerde bu durum geçerlidir. İsveççesi olmayan ilkokul veya anaokulu öğretmenleri ve diploması henüz onaylanmamış veya onaylanma aşamasında olan göçmen öğretmenler asistan (yardımcı) olarak istihdam edilmektedir. Daha düşük maaş almaktadırlar ve aynı sorumluluklara sahip değildirler (Örneğin velilerle toplantı yapamazlar veya takım (zümre) toplantılarına daha az katılım sağlamaktadırlar).

Teoride, İsveç sertifikası olmayan öğretmenler sürekli öğretmen olamamaktadır ve mantıken sertifikasız öğretmenlerden oluşan bir takıma liderlik edebilmek için en azından bir sertifikalı öğretmenin bulunması

gerekmektedir. Ancak, gerçek çok farklı olabilmektedir. Bazı okullarda, sertifikası olmayan bazı İsveçli öğretmenler sürekli öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Ayrıca dil derslerinin yanında diğer dersleri de İngilizce olarak öğreten öğretmenler ve meslek dersleri öğretmenleri gibi bazı öğretmenlerin ana dil öğretmenleri gibi sertifika almaları gerekmemektedir.

İsveç Ulusal Eğitim Dairesi, bir öğretmenin geçerli diplomasının eksik olması sebebiyle başvuruyu reddederse, göçmen öğretmenler, okul öncesi eğitim veya öğretmenlik eğitimi veren bir üniversiteye veya koleje başvurabilmektedir. Ayrıca önceki niteliklerinden hangilerine kredi verilebileceğini tayin ettirebilmektedirler.

İsveç öğretmen eğitim programı çocuklarda duygusal eğitim konusunda özel dersler içermemektedir.

Gelecek bölümlerde, İsveç ve ayrıca Avrupa'da, eğitim sistemlerine göçmen öğretmenlerin kaynaştırılması konusunda birkaç işlem sunulmaktadır. Bu programların bazılarının düzenlenmesi gerekmektedir. Yine de bu, yeni ülkelerinde kendi alanlarında çalışmak isteyen göçmen öğretmenlere yardım etmek için iyi bir başlangıçtır.

2. “YENİ GELEN ÖĞRETMENDEN YENİ İŞE BAŞLAYAN ÖĞRETMEN”E HIZLI GEÇİŞ

Hızlı Geçiş, başka ülkelerden gelen lisans düzeyinde yeterliliğe sahip öğretmenlere açılan bir İsveç programıdır. İsveç'te, ulusal düzeyde ilkokul ve anaokulu öğretmeni yetersizliği bulunmaktadır. Aynı zamanda İsveç'e gelen pek çok göçmen ve mülteci öğretim geçmişine sahiptir.

İlkokul ve anaokulu öğretmenleri için Hızlı Geçiş düşüncesi, ülkeye yeni gelen öğretmenlere çalışma deneyimi ve istihdam sağlayarak en kısa zamanda öğretmenliğe dönme fırsatı sunmaktadır.

Lisans düzeyinde öğretmenlik yeterliliği olan göçmen öğretmenler sürekli oturma izni bile çıkmadan çalışmaya başlayabilmektedir.

Program 26 hafta sürmektedir ve dersler teoriden, üniversitedeki İsveç dili çalışmalarından ve bir ilkokul veya anaokulunda yapılan stajdan oluşmaktadır. Bazı üniversitelerde, ilkokul veya anaokulu öğretmenlik eğitimine sahip yeni gelenlerin çoğu Arapça konuşmaktadır ve dolayısıyla dersler kısmen Arapçadır. Eğitim sırasında, öğretmeye ve öğrenmeye, öğretmenlerin çalışmalarına ve İsveç ilkokullarının ve anaokullarının nasıl idare edilebileceği ve düzenleneceği konularına odaklanılmaktadır.

Bu program, İsveç'te Gothenburg, Malmö, Linköping, Stockholm, Umeå and Örebro olmak üzere 6 üniversitede mevcuttur. Aynı üniversiteler son zamanlarda yabancı öğretmenler için ULV (utländska lärarens vidareutbildning) olarak adlandırılan, sonunda İsveç öğretmenlik diploması verilen daha uzun bir tamamlayıcı eğitim sunmaktadır.

Göçmen öğretmenler bu programa katılmak isterlerse İsveç kamu istihdam servisleriyle irtibata geçmelidir.

Bu girişim, yeni gelen göçmen öğretmenlerin, ekonomik ve sosyal entegrasyonuna, eğitimsel ve mesleki eğitimler aracılığıyla hızlı ve başarılı bir şekilde katkı sağlamaktadır.

Ancak Hızlı Geçiş'in bazı noksanları gözlemlenmiştir: Maalesef hızlı geçiş programının üçüncü aşamasına yalnızca sınırlı sayıda katılım gerçekleşebilmektedir. Ayrıca yeni gelen öğretmeni hayal kırıklığı ve umutsuzluk gibi zor durumlara sürükleyen, yetkili kurumlar arasındaki işbirliği sorunları bulunmaktadır.

Hızlı Geçiş programının noksanlarına rağmen, başlangıçta hızlı geçiş düşüncesinin doğmasına sebep olan taraflar arasındaki ihtiyaçlara ve amaçlara ilişkin fikir birliği sürmektedir.

Hızlandırılmış prosedürlerin düzenlenmesi gerekmektedir ve böylece yeni gelen öğretmenlerin zamanla güçlü, anlaşılır ve sürdürülebilir bir sistem kullanması sağlanmalıdır. Tüm yeni gelen öğretmenlerin, yeni ülkelerinde işlerini yapmaya devam edebilmeleri için iyi şartlara sahip olması gerekmektedir.

3. BİREYSEL VE TOPLU KISA EĞİTİMLER

3.1. Okulun dışında eğitim

Okullar, öğretmenlere ve asistanlara bireysel veya toplu eğitimlere katılma olasılığı veya zorunluluğu sunmaktadır. Bunlar genellikle özel organizasyonlar veya eğitim ajansları tarafından gerçekleştirilmektedir.

Öğretmenler kendileri için belirli bazı eğitimler araştırabilmektedir (örneğin duygusal sorunlu çocuklar konusunda kısa bir eğitim). Buldukları eğitimleri, eğitimi finanse edecek olan okul müdürüne sunabilmektedirler. Bireysel bir eğitimse, öğretmen okula geldiğinde eğitimde öğrendiklerini takımla paylaşmaktadır.

Müdür gerekli görürse öğretmenlerin eğitimlere katılmasını zorunlu tutmaktadır. Öğretmenlerin derslerinin doldurulması zor olduğundan her zaman düzenlemesi mümkün olmayan eğitimler çoğunlukla mesai saatlerinde gerçekleşmektedir. Ancak, okul bir günlüğüne, önceden velilere bilgi verilmek suretiyle tatil edilebilmektedir.

3.2. Okul içinde eğitim

Okulda öğretmenler deneyimlerini paylaşmaktadır ve bu birbirlerinden öğrenmelerinin başlıca yoludur. Bazı okullar, sorunlar veya öğrencilerin gelişimini tartışmak üzere haftada bir toplantı yapmaktadır. Duygusal sorunlu çocukları desteklemenin en iyi yollarını bulma konusunda tartışmakta ve birbirlerine yardımcı olmaktadır.

Okulda bir özel eğitim öğretmeni mevcut olduğunda, öğretmenler onunla birlikte hareket edebilmekte, ondan tavsiye alabilmekte veya sınıfa gelerek çocuğu gözlemlemesini isteyebilmektedirler.

Göçmen öğretmenler de kendi ülkelerindeki işleyişe göre deneyimlerini ve bilgilerini paylaşabilmektedir. Farklı ülkelerden metodlar öğrenmek öğretmenlere zenginlik katmaktadır. Ancak bazen bu durum, daha önceki Duygusal Sorunlu Çocuklarla İlgilenen Göçmen Öğretmenlerin Yeri bölümünde anlatıldığı üzere, öğrencinin bakış açısı öğretmenin kültüründen farklı olabileceğinden daha fazla zorluğa sebep olmaktadır. Ve bazı yöntemler İsveç'te uygulanamamaktadır.

4. İSVEÇ KURUMLARI ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ

İsveç'te yerel sosyal hizmet kurumları, risk altındaki çocuklar hakkında kurumlar arasında işbirliği yaparak çalışmayı sağlama ve sürdürme konusunda büyük sorumluluğa sahiptir. İlkokul ve ortaokul personelinin çocuk koruma eğitimlerine katılması zorunlu değildir ve öğretmenlik eğitim programlarında bu konuyla ilgili dersler genellikle seçmelidir.

Ancak, İsveçli personel, risk altında olabilecek çocuk tanımına uyan bir örnekle karşılaştığında bu durumu sosyal hizmetlere rapor etmekle talimatlandırılmıştır.

Ayrıca İsveç'te korunmasız çocuklarla ilgili çalışmaların kalitesini artırmak amacıyla kurumlararası ve çok meslekli işbirliği hususunda her geçen gün artan bir ilgi dikkat çekmektedir.

Önleyici çalışmanın bir parçası olarak sağlık ve sosyal hizmetlerin birarada bulunduğu çok meslekli aile merkezleri açılmıştır.

Bu kuruluşlar; sağlık çalışanlarına ve çocuk ve genç psikiyatrisine ulaşım sağlamakta ve gerekli görüldüğünde okullar da davet edilmektedir.

Örneğin ortak kuruluş olarak bulduğumuz BVC (barnavårdscentralen) 0-6 yaş çocuklar ile çalışan bir tıp merkezidir veya BUP (Barn och ungdomspsykiatri) duygusal sorunlu çocukların ailelerine yardım ederek psikiyatrik hastane olarak hizmet veren bir kuruluştur..

5. İRLANDA'DAKİ GÖÇMEN ÖĞRETMEN PROGRAMI

5.1. Göçmen öğretmen projesi nedir?

Göçmen öğretmen projesi, İrlanda'da 2017 yılında Adalet ve Eşitlik Bakanlığı'nın Ulusal Entegrasyon Fonu'nun desteğiyle Marino Eğitim Enstitüsü tarafından başlatılmıştır.

Bu proje göçmen öğretmenlerin ilkökul ve ilkökul sonrası eğitim sektörlerine katılımını artırmayı amaçlamaktadır. Yabancı kalifikasyonlara sahip öğretmenler, İrlanda ilkökullarında veya ilkökul sonrası okullarda mesleklerini sürdürebilmek amacıyla tavsiye, bilgi veya eğitim alabilmektedir.

Göçmen öğretmen projesi ayrıca göçmen öğretmenlere kayıt ve iş arama prosedürlerinde de destek sağlamaktadır.

5.2. "İrlanda'da öğretmen olma" Eğitimi

"İrlanda'da öğretmen olma" İrlanda'da yaşayan ilkökul ve ilkökul sonrası göçmen öğretmenler için geliştirilen bir geçiş programıdır. Program bu öğretmenlere "mesleki gelişim"lerini bir üst seviyeye taşımak ve İrlanda okullarında bir iş bulma şansını artırmak için gereken ilave bilgiyi, beceriyi ve güveni sağlamaktadır.

Konferanslar, atölyeler, online ve okul deneyimleri aracılığıyla katılımcılar okul ortamını ve okul kültürünü, müfredatı, değerlendirme ve pedagojiyi, dolayısıyla İrlanda bağlamında öğretmenin rolünü ve İrlanda'da bir öğretmenlik kariyerinin nasıl geliştirileceğini keşfetmektedir.

6. SOSYAL VE DUYGUSAL ÖĞRENME (SEL)

6.1. SEL nedir?

Sosyal ve Duygusal Öğrenme, öğrencilere irade, sosyal yetkinlik, empati, motivasyon ve öz farkındalık öğreten bir eğitsel teknikler setidir ve ABD’de umut veren sonuçlar göstermiştir.

Bilim insanları SEL’i uygulamaya karar vermiş ve duygusal zekanın da diğer akademik konular gibi öğretilebileceğini keşfetmişlerdir.

Araştırma; tutarlı, amaca yönelik ve güçlü SEL programları sağlandığında, program çocuğun akademik başarısını ve olumlu akademik davranışını; problemleri, bağımlılıkları ve duygusal sıkıntıyı yönetme yeteneğini desteklediğinden öğrencilerin programdan pek çok şekilde yararlanabileceğini göstermektedir.

SEL, kasıtlı olarak, katılımcı, ilgili ve adil bir öğrenme ortamı ve bütün öğrencileri sosyal, duygusal ve akademik gelişimlerine aktif olarak dahil edecek kanıta dayalı uygulamalar geliştirmektedir. Bu yaklaşım, okul zamanı boyunca ve evlerinde ve kendi ortamlarında oldukları zamanda bile öğrencilerin günlük hayatının her bölümüne SEL’i dahil etmektedir.

6.2. SEL okul programlarına neden entegre edilmektedir

Akıl sağlığı dünya çapında çok önemli bir konu haline gelmiştir. Depresyon, saldırgan davranış, üzgün hissetmek, alkol ve uyuşturucu kullanımı ciddi problem teşkil etmektedir.

Okul bir sağlık müdahalesi ortamıdır. Öğrencilerin sosyal ilişkilerin esaslarını, kişisel gelişimin zorluklarını ve olumlu sonuçlarını keşfettikleri yerdir. Zamanlarının çoğunu da okulda geçirmektedirler.

SEL, Avrupa’da ve Kuzey Amerika’da anaokullarında ve ilkokullarda yaygındır. Sosyo-duygusal öğrenme ve *terapatik eğitim* olarak adlandırılan programlar, milenyumun ilk on yılında önemli ölçüde artış göstermiştir. İsveç’te okullar bu programları genellikle, değer temelli eğitim yönteminin bir yolu olarak gördükleri için yani ulusal müfredat gibi eğitim politikasını belirleyen belgelerdeki demokrasi hedefini gerçekleştirmenin bir yolu olarak gördükleri için kullandıklarını ifade etmektedir.

Sosyal ve Duygusal Eğitim (SET), İsveç'te beş yıl boyunca iki araca ve iki kontrol okuluna sahip yarı deneysel bir çalışma olarak kullanılan benzer bir tekniktir.

Programın akıl sağlığı konusundaki etkisi; huzur, saldırganlığın, alkol kullanımının, akran zorbalığının ve ilgi çekmeye çalışmanın engellenmesi dahil olmak üzere özellikle öz imaj görüşlerinin iyileştirilmesi açısından genel olarak olumludur.

Ancak, sosyal beceriler üzerinde herhangi bir farklılık gözlemlenmemiştir. Yine de SET'in okul dönemi boyunca etkili bir sağlık geliştirici araç olarak kullanılma potansiyeline sahip olduğu görülmüştür.

Başlıca etkisi ergenlik boyunca yaygın olan akıl sağlığındaki bazı bozulmaları kontrol altına almak olabilir.

6.3. SEL yöntemi göçmen öğretmenlere nasıl yardımcı olabilir?

Çocuklar etraflarındaki dünyaya yön vermek için sosyal ve duygusal becerilere ihtiyaç duymaktadır. Öğretmenler sınıftaki sosyal ve duygusal öğrenme etkinliklerini birleştirerek çocukların sağlıklı bir başlangıç yapmalarına yardımcı olabilmektedir.

Ayrıca, "Duygusal sorunlu anaokulu ve ilkokul çocuklarıyla ilgilenen göçmen öğretmenler" makalesinde de bahsedildiği üzere göçmen öğretmenlerden, göçmen çocukların okulda kaynaşmasına yardımcı olma konusunda önemli ölçüde yararlanılmaktadır.

Bu çocukların, gelişimlerinde komplikasyonlara sebep olabilecek aynı dili konuşmama ve/ya farklı bir kültüre sahip olma durumlarından dolayı dışlanmış hissederek duygusal sorunlar (içine kapanma, özgüven eksikliği) yaşamaları muhtemeldir.

Göçmen öğretmenler, bu çocuklara okulda yardımcı olma konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Bu çocuklarla SEL tekniklerini uygulamak etkili olacaktır.

7. SOSYAL VE DUYGUSAL ÖĞRENME ETKİNLİK ÖRNEĞİ

7.1. Sınıf katılımıyla empatiyi öğretme- Bir sınıf sözleşmesi oluşturma

Etkinliğin Amacı:

Bu etkinlik, bir ilkokul öğretmeni olan Elyse Rycroft'un bloğundan alınmıştır. Bloğunda öğretmenler için ipuçları, sınıf yönetim stratejileri, ders fikirleri ve diğer konularla ilgili paylaşımda bulunmaktadır. Kendi kaynaklarıyla denemeler yapmıştır ve şimdi de yaratıcılığını diğer öğretmenlerle paylaşmaktadır.

Bu etkinlik, bir sosyal ve duygusal öğrenme etkinliğidir. Çok adımlı işleyişiyle çocukların sınıfta nelerin önemli olduğunu anlamalarına ve bunları sağlamak için sorumluluk almalarına yardımcı olmaktadır.

Her yılın başında tüm çocukların katılımı ve işbirliğiyle bir sınıf sözleşmesi yapılmaktadır. Bu geleneksel sınıf kurallarına güzel bir alternatif oluşturmaktadır. Sınıf sözleşmesi, öğrenciler için çok sağlam ve güçlü bir araçtır.

1. Basamak: Çocuklarla sohbet edin ve onlara kitaplar okuyun.

Yılın başında, öğretmen çocuklarla saygı, toplum, sorumluluk, takım çalışması gibi sosyal konularla ilgili günlük sohbetler eder.

Daha sonra, öğretmen çocuklara sorular sorar ve tartışacakları ve yanıt bulacakları çeşitli senaryolar verir. Bu yöntem, eleştirel düşünmeyi ve görüşleri paylaşmayı teşvik eder.

Öğretmen her hafta öğrencilerin duygularını açıkça paylaşmalarının, şükranlarını ifade etmelerinin, sorunları çözmelerinin ve övgüde bulunmalarının teşvik edildiği bir sınıf toplantısı düzenler.

Öğretmen günlük olarak çocukların farklı duygularla ve olaylarla nasıl başettiklerini gösteren kitaplar seçer ve okur. Hep birlikte hikayelerle ilgili konuşurlar ve kendi deneyimlerini paylaşırlar. Bu yöntem, öğretme becerileri ve önemli sohbetler edebilmek için idealdir.

2. Basamak: Bir Çapa Çizelgesi Oluşturun

Öğretmen ve öğrenciler bir çapa çizelgesi oluşturmak üzere toplanırlar. Öğretmen “Harika Bir Sınıf” veya “Huzurlu Bir Sınıf” başlıklı bir çizelgeyi hazırlamıştır ve başlığın altına çocukların üç farklı alandaki düşüncelerini eklemek için bir “Y” harfi çizmiştir. Öğretmen çocuklardan dürüstçe düşüncelerini söylemelerini ve sorulara cevap vermelerini ister.

Öğretmen çocuklardan “Harika Bir Sınıf”ın nasıl **göründüğünü** düşünmelerini ister. Böyle bir sınıfta çevreye ve çocuklara baktıklarında neler gördüklerini sorar.

Öğretmen gelen fikirleri çizelgeye ekler. Önemli bir konudan bahsedilmediğini düşünüyorsa, konuyla ilgili ipuçları verebilir veya biri konudan bahsedene kadar sorular sorabilir.

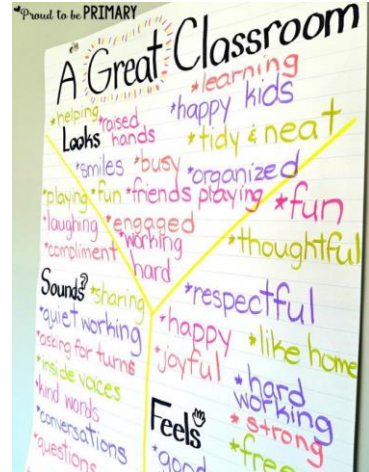
Bu düşüncelerden bazıları; mutlu çocuklar, çalışkan olmak, eğlence, öğrenme ve yardımcı olma gibi ifadeleri içerebilir.

Daha sonra öğretmen çocuklara “Harika Bir Sınıf”ın **kulağa nasıl geldiğini** sorar. Böyle bir sınıfta gürültü olarak ne duyduklarını ve insanların neler söylediğini sorar. Öğretmen çocukların düşüncelerini başka bir bölüme ekler.

Bu düşüncelerden bazıları; sessiz çalışma, kibar sözcükler, kahkaha ve sorular gibi ifadeleri içerebilir.

Son olarak öğretmen “Harika Bir Sınıf”ın nasıl **hissedildiğini** sorar. Böyle bir sınıfın içinde nasıl hissettiklerini ve çevrelerindeki insanların onlara nasıl hissettirdiğini sorar. Bu

bölüm çocukların farklı duyguları ayırt etmesine yardımcı olmak için iyi bir uygulamadır. Bu düşüncelerden bazıları; mutlu, açık, samimi ve saygılı gibi ifadeleri içerebilir.

3. Basamak: Çizelgeyi gözden geçirin ve 3 düşünceyi seçin

Öğretmen çizelgeyi çocuklarla yeniden okur. Öğrencilere herhangi bir şeyin açıklanmasını isteyip istemediklerini veya bir sorularının olup olmadığını sorar. Çocuklar en çok hoşlarına

giden üç düşünceyi seçer. Üç bölümün her birinden bir düşünce seçerler ve seçtikleri yeri bir yapıştırma ile işaretlerler. Çocuklar sıraya girer ve yapıştırmalarıyla çizelgeye yaklaşırlar. Öğretmen onlardan en önemli gördükleri düşünceleri söylemelerini ister ve gerekirse çizelgede o düşünceleri bulmalarına yardım eder.

Bütün yapıştırmalar eklendikten sonra öğretmen çocuklarla birlikte yapıştırmaları sayar ve her “büyük” düşüncenin yanına kaç tane yapıştırması olduğunu yazar. Bu “büyük” düşünceler sınıf sözleşmesinin esas maddelerini oluşturur. Çocuklar bu düşüncelerin önemli olduğuna inanıyorsa , bu düşünceleri gerçekleştirmek için daha çok motive olup daha çok çalışacaklardır.

4. Basamak: Sözleşmeyi yazın, imzalayın ve inceleyin.

Öğretmen sınıf sözleşmesini önemli olduklarına karar verilen düşünceleri içerecek şekilde yazar.

Her öğrenci sözleşmeyi kabul ettiğini göstermek amacıyla metnin son haline ismini yazabilir veya başparmağını basabilir. Öğretmen sınıf sözleşmesini rahatça görülebilen bir yere asar ve sık sık hatta her gün sınıfla birlikte gözden geçirir.

Çocuklarla birlikte bir sınıf sözleşmesi hazırlayarak öğretmen çocuklara onların sınıf topluluğunun önemli birer üyesi olduklarını ve düşüncelerinin önemli olduğunu öğretmektedir. Bu sözleşme; takım çalışmasının, işbirliğinin ve saygının bir sembolüdür. Çocuklara birey olarak ne gibi rolleri olduğunu öğretir ve hatırlatır. Çok güçlü bir şeydir!

7.2. Oyun aracılığıyla arkadaşlığı öğretme “Arkadaşlık Benzerlikleri”

Etkinliğin amacı:

Bu etkinlik daha özgüvenli hissetmeye ve sınıfa kaynaşmaya ihtiyacı olan göçmen çocuklarda uygulamak için idealdir. Bütün çocuklara, her birinin farklı bir kültürü ve dili olabileceğini ama aynı zamanda pek çok benzerliklerinin de olduğunu göstermenin iyi bir yoludur.

Oyun nasıl oynanır:

Çocuklar sırayla kendileriyle ilgili bir gerçeği söylerler (Şeker yemeği çok severim, Bir ablam var gibi...).

Sınıfta bir başkası daha kendilerinininkine benzer bir gerçek söylediğinde zıplayarak “Ben de!” diye bağırırlar.

Bu oyun çocuklara başkalarının kendilerine nasıl benzeyebildiğini gösterir; ilişki kurmalarına ve çevrelerindekiyle daha derin arkadaşlık kurmalarına yardım eder.

7.3. SEL ile sözsüz iletişimi öğretme: Sessiz Sinema

Oyunun amacı:

Sözsüz iletişim çocuklara beden ve yüz ifadeleriyle iletişim kurmanın nasıl mümkün olduğunu göstermektedir. Bu oyun onların sözsüz iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmakla birlikte bir hedefe ulaşmak için takım olarak çalışmayı öğretmektedir.

Bu, göçmen öğrencilerle ilgilenen öğretmenlerin tarzlarına zenginlik katan bir etkinliktir. Sözcükleri kullanarak konuşmakta zorluk yaşayan çocukların diğer çocuklarla kolayca iletişim kurmasına yardımcı olabilir ve iletişimin yalnızca sözcüklerle sağlanmadığını öğretir. Beden iletişimde önemli bir role sahiptir.

Oyun nasıl oynanır:

Oyunda bir kişi bir ifadeyi veya resmi (okumayı bilmeyen çocuklarla oynanıyorsa) hareketlerle anlatmaya çalışır. Anlatıcının konuşmasına izin verilmez. İletişim için yalnızca bedenini kullanabilir. Takımındaki diğer çocuklar da anlattığı ifadeyi ya da resmi tahmin etmeye çalışır.

Sonuç:

Araştırma, duygusal sorunlu çocuklarla ilgilenen göçmen öğretmenler için özel bir eğitimin olmadığını göstermektedir. İsveç'teki öğretmen eğitiminde de bu konuyla ilgili bir içerik bulunmamaktadır.

Ancak, öğretmenlerin duygusal sorunlu çocukların eğitiminde yardımcı olacak kaynaklara çeşitli şekillerde ulaşmaları bulunmaktadır.

İsveç'teki “Yeni Gelen Öğretmenlerden Yeni İşe Başlayan Öğretmen” ve İrlanda'daki “Öğretmen Olma” gibi programlar, göçmen öğretmenleri ev sahibi ülkedeki eğitim sistemi hakkında gerekli donanıma sahip hale getiren ve böylece eğitim sektörüne ulaşmalarını kolaylaştıran eğitim kurslarıdır.

Sosyal ve Duygusal Öğrenme, çocukların duygusal ve sosyal davranış bozukluklarını önlemek için dünya çapında öğretmenler ve aileler tarafından her geçen gün biraz daha artarak kullanılmaktadır. Duygusal sorunlu çocukların duygularını anlamak ve yönlendirmek için de kullanılmaktadır. Bu yöntem, duygusal problemlili olan veya duygusal problem yaşaması muhtemel olan, özellikle göçmen, anaokulu ve ilkökul çocuklarıyla ilgilenen göçmen öğretmenler tarafından kullanılabilir ve böylece bu çocukların gelişimlerine ve sağlıklarına katkı sağlanabilir.

Diğer yandan, öğretmenler kendi seçtikleri veya ihtiyaç durumunda kurumun kendileri için seçtiği konularda eğitim kurumları tarafından finanse edilen kısa eğitim kurslarına katılma hakkına sahiptir.

Öğretmenler arasındaki bilgi alışverişi bu deneyimi geliştirmek için en çok kullanılan araçtır. Göçmen öğretmenler takımlarındaki (zümrelerindeki) diğer öğretmenlerden çok şey öğrenebilir. Bazı durumlarda göçmen öğretmen kendi ülkesinde kullandığı yöntemleri çerçeve elverdiği ölçüde takımındaki diğer öğretmenlerle paylaşabilir.

Sonuç olarak; pek çok göçmen ve yerli öğretmenin öğrencileriyle ilgili karşılaştıkları durumlara göre kendi kendilerini eğitmeleri muhtemeldir. Forumlara, bloglara, online makalelere veya kitaplara bilgi için başvurumaktadırlar.